

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Факультет комп'ютерних наук та кібернетики
Кафедра математичної інформатики

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ОСНОВИ КВАНТОВИХ ОБЧИСЛЕНЬ

для студентів

галузь знань	12 Інформаційні технології
спеціальність	124 Системний аналіз
освітній рівень	бакалавр
освітня програма	системний аналіз
вид дисципліни	за вибором

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	7
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: канд.ф.-м.н., доцент Завадський І.О.

КИЇВ – 2021

Розробник: Завадський І.О., д.ф.-м.н., доцент кафедри математичної інформатики,
кафедра математичної інформатики

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри математичної інформатики

_____ Василь ТЕРЕШЕНКО
(підпис)

Протокол № від «   »   2021р.

Схвалено Гарантом освітньо – професійної програми першого рівня вищої освіти

«Системний аналіз»

М.М. Шарапов

«_____» _____ 2021 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету комп'ютерних наук та кібернетики
Протокол від “_____” _____ 2021 року № ____

Голова науково-методичної комісії _____ доцент, к.ф.-м.н. Людмила ОМЕЛЬЧУК
(підпис)

1. Мета дисципліни «Основи квантових обчислень» – набуття в одній з найсучасніших на сьогодні галузей інформаційних технологій — квантових обчисленнях — теоретичних знань, достатніх для розуміння принципів функціонування квантових комп'ютерів та успішного опанування методів квантового програмування.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

- 1. Знати: основні поняття з дисциплін «Алгебра та геометрія», «Математичний аналіз», «Дискретна математика», «Програмування», «Теорія ймовірностей».*
- 2. Вміти: виконувати основні алгебраїчні операції з матрицями та векторами в лінійних просторах, арифметичні операції з комплексними числами.*
- 3. Володіти методами лінійної алгебри та математичного аналізу.*

3. Анотація навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна «Основи квантових обчислень» є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти галузі знань 12 «Інформаційні технології» в рамках освітньо-професійної програми «Системний аналіз».

Дана дисципліна належить до переліку дисциплін за вибором спеціальності «Системний аналіз». Викладається у 7 семестрі в обсязі – 90 год., (3 кредити ECTS) зокрема: лекції – 26 год., практичні заняття – 14 год., консультації – 2 год., самостійна робота – 48 год. Завершується дисципліна іспитом.

4. Завдання (навчальні цілі):

Основними завданнями дисципліни «Основи квантових обчислень» є набуття знань, умінь та навичок (компетентностей) на рівні новітніх досягнень в області квантових обчислень відповідно до освітньої кваліфікації «бакалавр системного аналізу». Зокрема, завданнями є розвивати здатність до алгоритмічного мислення та здатність аналізувати предметні області, ідентифікувати, класифікувати та формулювати вимоги.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумко вій оцінці з дисциплі ни
Код	Результат навчання			
PH1.1	Знати визначення основних термінів із теорії квантових обчислень: стану квантової частинки та системи частинок, заплутаного стану, обмежень та властивостей перетворень станів квантової системи.	Лекція, самостійна робота	Контрольна робота 1, тестування 1 (60% правильних відповідей)	5%
PH 1.2	Знати приклади застосування квантових систем опрацювання інформації, таких як алгоритм формування секретного ключа Беннетта-Брассарда, щільне кодування, телепортація.	Лекція, самостійна робота		5%
PH 1.3	Знати обмеження сфери застосування квантових обчислень та співвідношення між класами задач, що розв'язуються на квантових і класичних комп'ютерах.	Лекція, самостійна робота		5%
PH 1.4	Знати основні квантові алгоритми: Дойча-Йожи, Саймона, Гровера, Шора.	Лекція, самостійна робота		Контрольна робота 2, тестування 2 (60% правильних відповідей)
PH 2.1	Вміти будувати квантові схеми для заданих логічних функцій, а також інтерпретувати задані квантові схеми.	Лекція, самостійна робота	Контрольна робота 1 (60% правильних відповідей), домашнє завдання	10%
PH 2.2	Вміти знаходити матрицю перетворення системи квантових частинок, за заданими паралельними та послідовними перетвореннями підсистем.	Лекція, самостійна робота	Контрольна робота 1, тестування 1 (60% правильних відповідей), домашнє завдання	5%
PH 2.3	Вміти визначати коректність та заплутаність станів квантової системи.	Лекція, самостійна робота	Контрольна робота 1, тестування 1 (60% правильних відповідей), домашнє завдання	10%
PH 3.1	Обґрунтовувати вибір структури квантової схеми для виконання тих чи інших перетворень.	Лекція, самостійна робота	Контрольна робота 1 (60% правильних відповідей), домашнє завдання	5%
PH 4.1	Організувати власну самостійну роботу для досягнення результату.	Лекція, самостійна робота	Домашнє завдання	5%
PH 4.2	Відповідально ставитися до виконуваних робіт, нести відповідальність за їхню якість.	Лекція, самостійна робота		5%

7. Схема формування оцінки.

7.1. Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота 1 (письмова робота): РН 1.1, РН 1.2, РН 1.3, РН 2.1, РН 2.2, РН 2.3 — 30 балів / 18 балів.

2. Контрольна робота 2 (письмова робота): РН 1.4 — 30 балів / 18 балів.

3. Домашнє завдання (письмова робота): РН2.1, РН 2.2, РН 2.3 — 10 балів / 6 балів.

5. Тестування 1 (електронний тест): РН 1.1, РН 1.2, РН 1.3, РН 2.2, РН 2.3 — 15 балів / 9 балів.

6. Тестування 2 (електронний тест): РН 1.4 — 15 балів / 9 балів.

- підсумкове оцінювання (у формі іспиту):

- Максимальна кількість балів які можуть бути отримані студентом: **40 балів**.

- Форма проведення: письмова.

- Види завдань: 4 письмових завдань (2 теоретичних питання та 2 практичних завдання).

- **Студент отримує загальну позитивну оцінку з дисципліни, якщо його оцінка за іспит становить не менше ніж 24 бали.**

Студент допускається до іспиту, якщо протягом семестру він набрав не менше ніж 36 балів.

Критерії оцінювання під час іспиту

Завдання	Тема завдання	Максимальний відсоток від 40 балів	Всього балів
Завдання 1	Питання по теоретичному матеріалу курсу	25%	10
Завдання 2		25%	10
Завдання 3	Практичне завдання на основі теоретичного матеріалу курсу	25%	10
Завдання 4		25%	10

7.2. Організація оцінювання:

Обов'язковим є виконання завдань, винесених на самостійну роботу, контрольних робіт і тестувань за графіком робочої програми.

Терміни проведення форм оцінювання:

1. Контрольна робота 1: до 7 тижня семестру.

2. Контрольна робота 2: до 14 тижня семестру.

4. Домашнє завдання: до 5 тижня семестру.

5. Тестування 1: до 4 тижня семестру.

6. Тестування 2: до 12 тижня семестру.

Студент має право на однократне перескладання кожної контрольної роботи із можливістю отримання максимально 90% початково визначених за цю контрольну роботу балів. Термін перескладання визначається викладачем.

Тематика робіт, що виконуються студентами.

Контрольна робота 1 містить 5 завдань, що полягають у розв'язанні задач на проектування квантових схем, інтерпретацію квантових інформаційних процесів, а також перевірку коректності й заплутаності станів квантових систем.

Контрольна робота 2 містить 2 завдання на пояснення сутності квантових алгоритмів.

Домашнє завдання полягає у розв'язанні задач на побудову квантових схем для заданих логічних функцій, а також визначення матриць відповідних перетворень.

Тестування 1 складається з 10 завдань з тематики першої частини курсу.

Тестування 2 складається з 4 завдань з тематики другої частини курсу.

7.3. Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

№ лекції	Назва лекції (теми)	Кількість годин		
		Лекції	Практичн і заняття	Самост. робота
Частина I. Квантові частинки та їх системи				
1	Тема 1. Поняття квантової частинки, опис і вимірювання її стану. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу.</i>	2		4
2	Тема 2. Системи з кількох квантових частинок. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу.</i>	2		4
3	Тема 3. Еволюція квантових частинок та їх систем у часі. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу.</i>	2	2	4
4	Тема 4. Парадокс Ейнштейна-Подольського-Розена та експеримент Бела. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу.</i>	2	2	4
5	Тема 5. Щільне кодування і телепортація.	2	2	4

	<i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу.</i>			
6	Тема 6. Зв'язок квантових і класичних обчислень. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу.</i>	2		4
Контрольна робота 1				
Частина II. Квантові алгоритми.				
7	Тема 7. Квантовий паралелізм. Алгоритм Дойча-Джози. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу.</i>	2		4
8	Тема 8. Алгоритм Саймона. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу.</i>	2	2	4
9	Тема 9. Пошуковий алгоритм Гровера. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу.</i>	2	2	4
10	Тема 10. Реалізація основного перетворення в алгоритмі Гровера. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу.</i>	3	1	4
11	Тема 11. Алгоритм Шора. <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу.</i>	3	1	4
12	Тема 12. Квантове перетворення Фур'є <i>Самостійна робота: опрацювання лекційного матеріалу.</i>	2	2	4
Контрольна робота 2				
ВСЬОГО		26	14	48

Загальний обсяг 90 годин, в тому числі:

Лекцій – 26 год.,

Практичні – 14 год.

Самостійна робота – 48 год.

Консультації – 2 год.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Э. Рифель, В. Полак. Основы квантовых вычислений. // Квантовый компьютер и квантовые вычисления, №1, 2000, с.4-57.
2. Arthur O. Pittenger. An Introduction to Quantum Computing Algorithms. Birkhauser Boston, 2001, pp. 12–99.
3. А. Китаев, А. Шень, М. Вялый. Классические и квантовые вычисления. М., МЦНМО, 1999, с. 35–64.

Додаткова:

1. Завадський І.О. Квантовий комп'ютер: проблеми і перспективи // Наукові записки НаУКМА. Комп'ютерні науки, 2005, том 36, с. 87-91.
2. С.Л. Браунштейн. Квантовые вычисления: учебное руководство. // в кн. Квантовые вычисления: за и против, 1999, с. 11–34.